

спрахагес 100

ΣΥΜΑ

19-20

сентеллорос
бекеллорос 1977

ΤΟ ΣΠΕΤΣΙΩΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

μιά συνέντευξη μέ την λήδα παπακωνσταντίνου·χιούζ που κάνει ό μιχαήλ μπρας

Τό ΣΠΕΤΣΙΩΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ έχει ζωή λιγών μηνών. Δέν δημιουργήθηκε από άποτυχημένους επαγγελματίες, που ύποκριτικά ανακάλυψαν την έπαρξία και επιχειρούν νά κάνουν μπάζα και όνομα εις βάρος της. Ούτε έχει βάλει στό μάτι τά «ψιλά» του Δημοσίου μέ τό πρόσχημα «μορφωτικών εταιριών» και πολιτιστικών φορέων εύκαιρίας. Όλοι οι παραπάνω είναι γνωστοί στό πανελλήνιο, τό όποιο πρόσφατα πληροφωρήθηκε και τό «μικροποιά» που τάπειψαν οι διάφοροι άετονύχηδες έν όνόματι της τέχνης και των θεαρέστων, κατά Τρυπάνη, έργων τους. Τό Σπετσιώτικο Θέατρο είναι ένας ΦΤΩΧΟ ΘΕΑΤΡΟ και φοβούμαι πώς θά παραμείνει. Όσοι εργάζονται γι' αυτό, δέν έχουν σπουδάσει σέ ειδικές δραματικές σχολές, ούτε γουστάρουν τά όνόματά τους στις έφημερίδες, μέσω άπληροφωρήτων και ήμισυάων δημοσιογράφων. Παρκακάτω σάς δίνουμε μιά πληροφωρητική συνέντευξη μέ την Λήδα Παπακωνσταντίνου και στό επόμενο τεύχος του περιοδικού θά σάς δώσουμε δυό δείγματα δουλειάς συγγραφικής. Τό ένα, ό ΤΡΙΤΟΣ, ανέβηκε τό καλοκαίρι - πρώτο δεκαετηθήμερο του Αύγουστου και τό δεύτερο είναι σημειώσεις από μιά δουλειά σέ ΕΞΕΛΙΞΗ.

- Ποιά διαδικασία σέ όδήγησε στό πέρασμα από τόν χώρο των εικαστικών τεχνών στό χώρο του θεάτρου;

- Καθοριστικό στοιχείο γι' αυτό τό πέρασμα είναι ό ειδικός χώρος που ζω, τό νησί, δηλαδή οι κάτοικοι του νησιού που είναι κυρίως και τό κοινό των παραστάσεων Γνωρίζοντας ότι τό κοινό αυτό έχει ελάχιστη έπαφή μέ τις παραδοσιακές μορφές τέχνης κι' ακόμα ελαχιστότερη - θάλεγα άναπάρκτη - μέ την σύγχρονη τέχνη, άποφάσισα νά επιχειρήσω νά προσεγγίσω τους ανθρώπους αυτούς μέσα από μιά κατάσταση θεάματος που θά είχε στοιχεία άναγνωστά. Η έλπιδα ότι χρησιμοποιώντας κανείς μιά όρισμένη έκφραστική γλώσσα γνώριμη ή μιά αντίστοιχη φόρμα, μπορεί σιγά - σιγά νά προχωρήσει σέ πιο άφηρημένες μορφές που γιά την κατανόηση τους χρειάζεται μιά μεγαλύτερη διανοητική διεργασία.

Τήν δύναμη ύποβολής της σιωπηλής εικόνας την γνώριζα από πριν, αλλά τόν λόγο τόν είχα χρησιμοποιήσει ελάχιστα. Μιά προσπάθεια σύνθεσης των δυό είναι ή «Μπουμπουλίτσα» τό παιδικό θέατρο μέ τό όποιο ξεκινήσαμε τόν χειμώνα. Ό όρος «παιδικό» έχει έρωτηματικό, γιατί ή πρόθεση ήταν νά έρθουν οι μεγάλοι στην παράσταση μέσω των παιδιών τους - πράγμα που έγινε - κι' αυτό γιατί οι ιστορίες της «Μπουμπουλίτσας» έχουν πάντα σάν θέμα τους τά ειδικά προβλήματα της Σπετσιώτικης κοινότητας, είναι δηλαδή κοινού ενδιαφέροντος. Συγχρόνως προσφέρεται στό παιδί μιά κατάσταση πρώτογνώρη, μέ πολλές πιθανότητες προέκτασης. Τό «πέρασμα» λοιπόν από τις εικαστικές τέχνες στό θέατρο δέν έγινε άναγκαστικά αλλά σ υ ν ε ι δ η τ ά και δέν είναι όριστικό.

- Τώρα, ή συγκεκριμένη πρωτοβουλία όργάνωσης του Σπετσιώτικου Θεάτρου, ποίους στόχους έρχεται νά εξυπηρετήσει α) στό προσωπικό επίπεδο β) στό γενικότερο επίπεδο κοινού τού νησιού.

- Στόχος μας είναι ή δημιουργία ενός πολιτιστικού και πληροφωρητικού χώρου, όχι γιά νά επιβάλλουμε όρισμένες έκφραστικές φόρμες, αλλά γιά νά καταμετρήσουμε και νά ελέγξουμε την λειτουργικότητα τους σέ σχέση μέ τό κοινό. Βασική έλπιδα είναι ή ούσιαστική συμμετοχή στην παραγωγή, όργάνωση, γράψιμο και ότι άλλο, ανθρώπων του νησιού! Πιστεύω πως οι παραγωγές που έχουμε κάνει ως τώρα, λειτουργούν σάν άφηνιστικοί έρεθισμοί, σ' αυτό τόν χώρο που είναι άσφυκτικά τελεματωμένος και έχουν ήδη άρχισι νά δημιουργούνται οι προϋποθέσεις γιά συνεργασία μέ τους ντόπιους. Στό προσωπικό επίπεδο τώρα, δέν νομίζω ότι μπορώ νά πώ πολλά πράγματα, μιά και δέν βρίσκομαι στό τέρμα μιάς ολοκληρωμένης πορείας, αλλά στό πρώτο στάδιο της άπόπειρας δημιουργίας ενός χώρου που είναι από θέσεως μεταβλητός και μέ έκπαικτικές τάσεις, μαθαίνω έν όδώ.

- Η έπιλογή των έργων, οι τρόποι σκηνοθεσίας κλπ., βασίστηκαν σέ κάποιο προκαθορισμένο κριτήριο (π.χ. ιδιομορφίες του χώρου - άλλο Αθήνα, άλλο Σπέτσες)

- Μέ εξαίρεση ΤΙΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΗΣ ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΤΣΑΣ που γράφτηκε και σκηνοθετήθηκε ειδικά γιά τό νησί, όλα τά άλλα έργα γράφτηκαν επίσης στό νησί από έξένους συγγραφείς που συνεργάστηκαν σέ όλες τις παραστάσεις που δώσαμε, άλλοτε σάν ήθοποιοί και άλλοτε σάν σκηνοθέτες. Τά έργα ήταν όλα μονόπρακτα πράγμα που είναι ίσως τό μόνο κοινό σημείο τους. Τό πρώτο έργο λειτουργησε σάν καταλύτης, μέ άποτέλεσμα την δημιουργία μιάς άλυσοίδας συγγραφικής δραστηριότητας. Τά έργα που ανέβηκαν σέ άνοιχτούς χώρους όπως τό ΓΥΧΑΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ Σ' ΕΝΑ ΜΕΡΟΣ ΠΟΥΘΕΝΑ που είχε συγχρόνως την έπιπλέον δυσκολία της γλώσσας (άγγλόφωνο) σκηνοθετήθηκε μέ μιά ιδιαίτερη έμφαση στην χρησιμοποίηση του άνοιχτού χώρου - θάλασσα, άιμουδιά, στέγες σπιτιών, όρμος - και μέ προσπάθεια νά πιαστεί τό ενδιαφέρον του ελληνόφωνου κοινού από τό όπτικό στοιχείο. Τά δυό έργα της Τιμπερλέικ, που είναι σαφώς έργα κλειστού χώρου, σκηνοθετήθηκαν μέ την λιτότητα και άυστηρότητα που άπαιτεί ή ειδική τους άτμόσφαιρα. Παρουσιάστηκαν και τά δυό στην άσηθηκή μιάς γνισκατέκ, ένα παλιό καρνάγιο, μέ την παραδοσιακή βολική κατασκευή. Βέβαια ό τρόπος σκηνοθεσίας καθορίστηκε από τόν έκάστοτε χώρο παρουσίασης, αλλά ό χώρος ό ίδιος ήταν άποτέλεσμα ψαξίματος και έπιλόγης και γιά τό δοκιμαστών περιβάλλοντα που παραδόσια δέν προσφέρονται σάν χώροι θεάτρου, αλλά και γιά νά είμαστε συνεπείς στις ειδικές ανάγκες του κάθε έργου.

- Ό διαχωρός του Σ.Θ. σέ α) άλλοδοπούς συντελεστές παράστασης και θεατές β) ντόπιους αντίστοιχους, τί προβλήματα δημιουργεί.

- Τό μεγαλύτερο και πιο φανερό πρόβλημα που δημιουργήθηκε ήταν τό ποσοστό ελληνικών έργων. Φέτος ένα πρós τέσσερα. Αυτό όμως είναι ένα ποσοστό που ίσοιζείται εύκολα από την στιγμή που θά υπάρχουν ίσοι έλληνες συνεργάτες και δέν έννοιά τόσο συγγραφείς, όσο ήθοποιοί, σκηνοθέτες, μουσικοί. Έπίσης είναι ένα πρόβλημα που θά μπορούσε ίσως νά άντιμετωπιστεί ούσιαστικά, άν ύπήρχαν χρήματα γιά μεταφράσεις, τυπώματα, όργάνωση, διαφήμιση, πληρωμές συνεργατών, κ.λπ. Στό πλαίσιο ωστόσο ενός φτωχού θεάτρου, όλα τά παραπάνω είναι πολύ λίγο έφικτά. Γι' αυτό τόν λόγο και γιατί όρισμένοι από τους πιο ούσιαστικούς συνεργάτες είναι άλλοδοποί, ή ύπόθεση της γλώσσας γίνεται τό επικεντρωμένο έρευνας που μπορεί νά καθορίσει τρόπους έκφρασης και έπικοινωνίας.

- Η έμπειρία της όργάνωσης του φεστιβάλ σέ ποιά συμπεράσματα - παρατηρήσεις όδήγησε (παραστάσεις - κοινό).

- Ό διάλογος μέ τό ελληνικό και έξένο κοινό σάν κύρια πηγή κριτικής και μέτρο έπιτυχίας, καθώς και προβληματισμού, έρχεται νά επιβεβαιώσει τό ικανό της προσπάθειας που ξεκίνησε σάν εύχη και πραγματώθηκε όσο καλύτερα μπορούσαμε. Τό βασικό παράπονο του ντόπιου κοινού, ήταν ή γλώσσα των τεσσάρων άγγλόφωνων έργων - και είναι παράπονο άπόλυτα δικαιολογημένο - γιατί άν και ύπήρχαν μεταφράσεις πολυγραφημένες γιά τά δυό άπ' αυτά, δέν είχαμε καθόλου άντιμετωπίσει ή μάλλον δέν γνωρίζαμε, τό μεγάλο ποσοστό των ανθρώπων που δέν έβρουν νά διαβάσουν. Άπ' όλους αυτούς ζητάμε δημοσία συγγνώμη και τούς εύχαριστούμε γιατί παρ' όλα τό τείχος της γλώσσας παρακολούθησαν τις παραστάσεις και συμπαραστάθηκαν στην προσπάθειά μας. Νομίζω ότι είναι περιτό νά έξαναπώ, πόσο ούσιαστική είναι ή ανάγκη δημιουργίας πολιτιστικών κόμβων έδώ και σ' όλη την έπαρξία. Είναι πράγματα που έχουν ειπωθεί χιλιάδες φορές. Η έμπειρία ενός χρόνου δουλειάς μας έπεισε ότι και δυνατό και καλόδεχο είναι, άρκει νά ύπάρχει ή άπαιτούμενη οσσοβόρεια και τό πάθος. Χρειάζεσαστε έλληνες συνεργάτες. Τό τηλέφωνο στό όποιο μπορούν νά ζητηθούν πληροφορίες είναι: 0298-72642.

- Γιά τό μέλλον, τί προοπτικές διανοίγονται, ύστερα άκριβώς από την έμπειρία ενός χρόνου δουλειάς;

- Τό φτιάξιμο μιάς μόνυης όμάδας, που θά παρουσιάζει δουλειά όλο τόν χρόνο στό νησί, μέ προοπτικές επέκτασης στό κοντινά χωριά και νησιά - πράγμα έφικτό όταν και έφθασον ή όμάδα θά συμπεριλάβει άρκετούς έλληνες συνεργάτες.

Γιά τόν φετιμό χειμώνα ύπάρχει ήδη ένα πρόγραμμα - τρία έργα που θά ανέβασουμε στό χώρο που μας διατέθηκε από πέριο - ένα παλιό σχολείο.

Όρισμένα άπ' αυτά που θά κριθούν ικανά, θά είναι και ή συμμετοχή μας στό ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΝΟ 2, τό επόμενο καλοκαίρι.

Μέσα στό μελλοντικό σχέδιο, είναι επίσης και ή πιθανότητα νά προσκαλέσουμε έξις όμάδες από άλλες χώρες, ή δουλειά των όποιων κατατάσσεται σ' ένα πλατό κι' όχι άντίστροφα καθορισμένο θεατρικό χώρο. Μέ μεταφορά της έμφασης, από τόν λόγο στην γλώσσα της εικόνας, της κίνησης και του συμβόλου, ιδιαίτερη φροντίδα δίνεται στό θέμα γιά τά παιδιά - κι' έδώ έλπίζουμε νά συνεργαστούμε μέ άλλες όμάδες που δίνουν προτεραιότητα στην δουλειά την ίδια και στό άποτέλεσμά της και λιγότερο στην οικονομική κάλυψη.